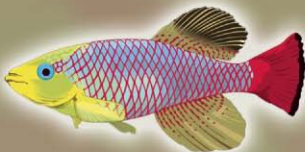
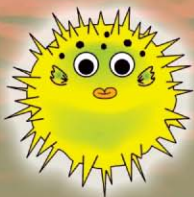

พ.ปลา

Bio Kit FOR Kids
NO. 6

ตามหา.....เรือ

INTERNATIONAL YEAR
OF FORESTS - 2011

อพวช.
NSM

สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าปลา

ปลา เป็นสัตว์มีกระดูกสันหลังกลุ่มหนึ่ง ลักษณะสำคัญที่บ่งบอกว่า เป็นปลาจะต้องประกอบด้วยสิ่งเหล่านี้ ก็คือ เป็นสัตว์เลือดเย็น อาศัย อยู่ในน้ำ มีเหงือกไว้สำหรับหายใจ มีรูยางคเป็นครีบสำหรับว่ายน้ำ มีเกล็ดปกคลุมร่างกาย และหัวใจมี 2 ห้อง

เกล็ด ปลาส่วนใหญ่มีเกล็ดเป็นแผ่นค่อนข้างกลมช่วยปกป้องตัว และ มีการเจริญเติบโตตามขนาดของปลา เกล็ดของปลาจะคลาย หินเล็ก ๆ ที่แหลมคม เกล็ดปลาบางชนิดถูกดัดแปลงไปเป็นลักษณะ ที่แปลก ๆ เช่น เป็นเกราะหุ้มตัวอย่างมาน่า เป็นหนามอย่างปลาปักเป้า เราสามารถรูอายุของปลาได้จากการนับวงที่ขึ้นอยู่เป็นแนวนบนเกล็ด

ม้าน้ำ

ปลาปักเป้า

เหงือก ปลาทุกชนิดมีเหงือกไว้ใช้ในการหายใจ เริ่มจากเมื่อปลา อ้าปากดูดน้ำเข้าโดยที่แผ่นคลุมเหงือกจะยังปิดอยู่ ต่อมาเมื่อปลาหุบปาก น้ำจะถูกดันผ่านเขาไปทางเหงือก เส้นเลือดฝอยที่บริเวณเหงือกจะรับ การส่งออกซิเจนที่ละลายอยู่ในน้ำไว้ ในขณะที่เดียวกันก็จะคายกาซคาร์บอน ไดออกไซด์ออกมาละลายปนกับน้ำ

ครีบ เป็นอวัยวะสำคัญที่ช่วยในการว่ายน้ำ ครีบหลังและครีบกันจะช่วยในการทรงตัว ขณะที่ครีบอกและครีบทองทำหน้าที่คล้ายหางเสือเรือ ช่วยให้ปลาแล่นไป-มาได้ ส่วนครีบทองช่วยให้ปลาเคลื่อนไหวคล่องแคล่ว ปลากระเบนใช้ครีบอกที่ใหญ่โบกขึ้น-ลงเหมือนกับว่ามีมันบินอยู่ในน้ำ แต่ปลาไหลไม่มีครีบหลังกับครีบทองจึงว่ายน้ำไม่ได้

ปลากระเบน

ปลาไหล

ปลา มีหัวใจ 2 ห้องทำหน้าที่รับเลือดที่ไขแล้ว (เลือดดำ) ผ่านไปฟอกที่เหงือก และมีสมองที่พัฒนาการมองเห็น และรับกลิ่นของมันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

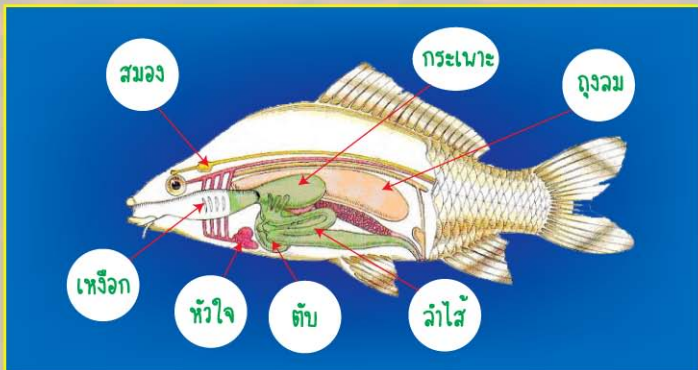

ปลา มีแหล่งอาศัยอยู่ในน้ำ ปลาบางชนิดอาศัยอยู่แต่เฉพาะในน้ำจืด ได้แก่ แม่น้ำ หนองน้ำ ทะเลสาบ บางชนิดก็อาศัยในน้ำเค็ม ได้แก่ ทะเล มหาสมุทร แต่ก็มีบางชนิดที่สามารถอาศัยอยู่ได้ทั้งในน้ำจืดและน้ำเค็ม

ปลา เป็นสัตว์เลือดเย็น อุณหภูมิภายในร่างกายของปลาจะเปลี่ยนแปลงตามอุณหภูมิของน้ำที่ร้อนหรือเย็นได้ แต่จะตายถ้าอยู่ในน้ำที่ร้อนหรือเย็นมากเกินไป ปลาจึงว่ายน้ำไปอยู่ในแหล่งน้ำที่มีอุณหภูมิเหมาะสมกับการดำรงชีวิตของมัน

อวัยวะภายในของปลา... มีหน้าที่และโครงสร้างเหมือนกับสัตว์มีกระดูกสันหลังทั่วไปปลามีกระเพาะและลำไส้ที่ไม่ซับซ้อน ปลากินพืชมีลำไส้ที่ยาวเพื่อเพิ่มพื้นที่ในการย่อยอาหารส่วนปลากินเนื้อจะมีลำไส้ที่สั้นกว่า ตับเป็นอวัยวะในที่มีขนาดใหญ่ที่สุดทำหน้าที่ผลิตน้ำย่อยและน้ำดี และมีถุงลมสำหรับช่วยพยุงตัวขณะที่อยู่ใต้น้ำ

ปลาแทบทุกชนิด มีถุงลมที่บรรจุอากาศอยู่ใน ปลาจึงไม่จมน้ำเมื่ออยู่นิ่ง ๆ และยังช่วยให้ปลาลอยตัวที่ผิวน้ำหรือดำน้ำได้ลึก เว้นปลาฉลามและกระเบนที่ไม่มีถุงลม ถ้ามันหยุดหายใจก็จะจมน้ำ เรานิยมนำถุงลมของปลาทะเลบางชนิด เช่น ปลาตกทะเล เจวด กะมง มาตากแห้งแล้วปรุงเป็นอาหารรสชาติอร่อยที่เรียกว่า "กระเพาะปลา" นั่นเอง

ปลากระเบน

กระเพาะปลาตากแห้ง

กระเพาะปลาน้ำแดง

การรับรู้ความรู้สึกของปลา

ตา... ปลาส่วนใหญ่มีตาที่มองเห็นได้ดี อยู่ตรงด้านข้างของส่วนหัว จึงทำให้มันมองเห็นสิ่งที่อยู่ด้านข้าง ด้านหน้า ด้านหลัง และ ด้านใต้ของลำตัวโดยรวม ๆ กัน ปลานอนหลับทั้ง ๆ ที่ยังมีตาอยู่ เพราะมันไม่มีหนังตา

รูจมูก... ปลาใช้รูจมูกในการรับรู้กลิ่นและสารเคมีต่าง ๆ ที่อยู่ในน้ำ แต่ก็ไม่ได้อาศัยไวโซหลายใจ ปลาฉลามมีจมูกไวมากสามารถรับรู้กลิ่นเลือดของเหยื่อได้ในระยะทางไกล ๆ

เส้นข้างลำตัว... ปลารับแรงสั่นสะเทือนและการเคลื่อนไหวของน้ำจากเส้นประสาทรับสัมผัสจำนวนมากที่อยู่บริเวณเส้นข้างลำตัว

การถือกำเนิดของปลา

น้อง ๆ รู้หรือไม่ว่า ปลาได้ถือกำเนิดมาตั้งแต่ก่อนยุคอวโดวีเซียน หรือราว 500 ล้านปีก่อน ปลาในยุคนี้จะเป็นปลาปากกลมที่ไม่มีขากรรไกร เรียกว่า ออสตราโคเดิร์ม จากนั้นจึงวิวัฒนาการมาเป็นปลาโบราณที่มีเกล็ดเป็นเกราะหนาหุ้มตัว และในยุคดีโวเนียน (360 ล้านปีก่อน) จึงเริ่มมีปลากระดูกอ่อน จำนวนปลาฉลาม พร้อมกับ การเกิดวิวัฒนาการของปลากระดูกแข็งขึ้นมา

ถึงสัตว์ในกลุ่มแมลงและหอย จะมีจำนวนชนิดมากกว่าเรา แต่ถ้าเทียบกับสัตว์มีกระดูกสันหลังด้วยกันแล้ว ปลาที่มีมากที่สุดนะ ปลาที่พบแล้วในโลกนี้มีประมาณ 32,000 ชนิด หรือราว ๆ ครึ่งหนึ่งของ สัตว์มีกระดูกสันหลังทั้งหมด ส่วนประเทศไทยเรา มีปลาไม่น้อยกว่า 2,820 ชนิด เป็นปลาน้ำจืด 720 ชนิด และปลาทะเล 2,100 ชนิด

ปลา ถือกำเนิดในโลกประมาณ 500 ล้านปีก่อน เชื่อกันว่ามีวิวัฒนาการมาจาก แอมฟิออกซัส (Amphioxus) ซึ่งเป็นสัตว์ที่มีกระดูกอ่อนเป็นแกนสันหลัง

แอมฟิออกซัส

ซากดึกดำบรรพ์ของปลา

ปล.ปลา

6

ตามหา.....เรื่อง

ประเภทของปลา

นักวิทยาศาสตร์ จำแนกปลาเป็นประเภทใหญ่ ๆ 3 กลุ่ม คือ ปลาปากกลม ปลากระดูกอ่อน และปลากระดูกแข็ง

ปลาแลมเพรย์

ปลาปากกลม ปลาที่ไม่มีขากรรไกร แต่จะเป็นเหมือนท่อไหลดูดเลือดจากเหยื่อ ปลาในกลุ่มนี้ก็คือ ปลาแลมเพรย์ และแสกพิช มีลำตัวยาวเป็นรูปทรงกระบอก หางแบน ไม่มีครีบคู่และเกล็ด มักอาศัยอยู่ในเขตหนาว แต่ก็เคยพบในทะเลอันดามันของไทย

ปลากระดูกอ่อน ปลาที่มีโครงร่างกระดูกประกอบด้วยเซลล์กระดูกอ่อน มีขากรรไกรแยกออกจากกระดูก ผิวหนังมีเกล็ดหยยาบและแหลมคมปกคลุม โดแก่ ปลาฉลามและกระเบน มีประมาณ 800 ชนิดอาศัยอยู่ทั้งในทะเลและน้ำจืด ส่วนใหญ่มักออกลูกเป็นตัว

ปลาฉลาม

ปลาตะเพ็ด

ปลากระดูกแข็ง ปลาที่มีโครงร่างกระดูกประกอบด้วยเซลล์กระดูกแท้ ๆ มีขากรรไกรติดต่อกับกระดูก มีรูปร่างหลากหลายแตกต่างกัน อาศัยอยู่ทั้งในน้ำจืดและทะเล ส่วนใหญ่มักออกลูกเป็นไข่ เช่น ปลาตะเพ็ด

คุณค่าของปลา... แหล่งอาหารสำคัญของมนุษย์

ปลาเป็นอาหารหลักที่สำคัญของมนุษย์ และมีคุณค่าทางโภชนาการ เนื้อปลาประกอบด้วยโปรตีนที่ย่อยได้ง่าย และมีเกลือแร่ต่าง ๆ เช่น แคลเซียม ฟอสฟอรัส รวมถึงมีวิตามินเอ ดี อี และอื่น ๆ ที่สำคัญ คือไขมันปลาเป็นไขมันที่ไม่อิ่มตัว กินปลาแล้วไม่ทำให้เกิดไขมันอุดตันในเส้นเลือด จึงนิยมบริโภคปลาเป็นอย่างมาก โดยแต่ละปีประชากรทั่วโลกจะบริโภคปลาและสัตว์น้ำอื่น ๆ มากกว่า 143.7 ล้านตัน ประเทศไทยจัดได้ว่าเป็นประเทศที่มีศักยภาพในการทำประมงในลำดับต้น ๆ ของโลก มีผลผลิตประมงรวม 4.05 ล้านตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.8 ของผลผลิตประมงทั่วโลก นอกจากนี้เรายังส่งออกผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำไปขายยังต่างประเทศ มีมูลค่าสูงถึงปีละ 190,000 ล้านบาท

กรดไขมันโอเมก้า 3 เป็นกรดไขมันไม่อิ่มตัวที่จำเป็นต่อร่างกาย มีบทบาทในการทำงานของสมอง ช่วยลดระดับคอเลสเตอรอลในกระแสเลือดและโรคสมองเสื่อม โดยมีมากในปลาทะเล เช่น ปลากระพง ทู อินทรี กุณา ส่วนปลาน้ำจืดก็มีเช่นกันคือ ปลาช่อน ทับทิม แต่มีมากที่สุดที่ปลาแซลมอนเนื้อขาวหรือปลาโพงที่มีโอเมก้า 3 ปริมาณ 2,570 มิลลิกรัมต่อน้ำหนักปลา 100 กรัม มากกว่าปลากระพงขาว และปลาแซลมอล 1.5-8 เท่า

ปลาโพง

เนื้อปลาโพง

เนื้อปลาโพงแปรรูป

ปล.ปลา

ตามหา เรื่อง

ประวัติศาสตร์และตำนานของไทยที่เชื่อมโยงกับปลา...

คนไทยเรามีความผูกพันกับปลาอย่างชานานจนหยั่งรากลึกในวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและสังคม ในอดีตเมื่อ 700 กว่าปีก่อน สมัยขุนรามคำแหงมหาราชแห่งอาณาจักรสุโขทัยก็ยังมี การบันทึกในหลักศิลาจารึกไว้ว่า "ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว" นอกจากนี้ ยังมีเรื่องราวของปลาอีกมากมายที่น่าสนใจและมีความเชื่อมโยงกับ ประวัติศาสตร์และตำนานต่าง ๆ

ปลาไน... เป็นปลาชนิดแรกที่มีชื่อปรากฏ อยู่ในบันทึกของคนไทย โดยมีอยู่ในคำกลอน ชาวเหนือ (คำคาว) รวมทั้งปลาไนยังโดติดตาม คนไทยอพยพลงมาจากจีนตอนใต้

ปลาทองพระร่วง... มีตำนานเล่ากันว่า พระร่วง ได้เสวยปลาชนิดนี้จนเหลือแต่หาง จึงทิ้งลงน้ำ และกล่าววว่า "จงวายไปเกิดเจ้าปลาเอ๋ย" ปลา ตัวนี้จึงขึ้นขึ้นมาใหม่ และมีชื่อว่า "ทองพระร่วง" นับแต่นั้นมา

เรือสุพรรณหงส์... เรือพระที่นั่งของพระมหากษัตริย์ ไทยมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ผู้เชี่ยวชาญด้าน ประมงกล่าวไว้ว่า สวนของหัวเรือนั้น ได้ถูกจำลอง แบบมาจากหางของ "ม้าน้ำ"

ปลาทอง... เมื่อกว่า 300 ปีมาแล้วปลาสวยงาม ชนิดนี้ได้ถูกนอคาชาวจีนนำเข้ามาเลี้ยงตั้งแต่สมัย พระเนกนาราช กษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยา และ ยังเป็นที่นิยมมาจนถึงปัจจุบัน

ปลาคคัง... จากหนังสือคำให้การชาวกรุงเก่า ได้เล่าถึง
นิมิตของพระเจ้าอู่ทอง ปฐมกษัตริย์แห่งกรุงศรี
อยุธยาและกลายมาเป็นตำนานการสร้างเมืองหลวงวิเวก

"เมื่อมาถึงริมหนองโสน ได้มีปลาคคังตัวใหญ่กระโดดขึ้นมาบนฝั่งและร้องเสียง
ดังก้องประสานกันกับเสียงของไซในทันหลวง โดยไม่มีผู้ใดเคาะตี จึงถือเป็น
ฤกษ์มงคลสร้างพระนคร ณ ตำบลนี้

ที่สุดของปลาไทย

จะขอหยิบยกปลาไทยที่มีความสำคัญและน่าสนใจ เป็นที่สุด
ของสถิติในด้านต่าง ๆ มาสัก 8 เรื่อง ซึ่งก็มีปลาบางชนิดที่สามารถคว้าตำแหน่ง
เจ้าของสถิติโลกอีกตำแหน่งหนึ่งด้วย แต่อย่างไรก็ตาม ยังคงมีสถิติของปลาไทย
อีกมากมายที่ไม่ได้ถูกนำเสนอไว้ ณ ที่นี้

**ปลาน้ำจืดจํานวนกระดูกแข็งที่ใหญ่ที่สุดของไทย
และของโลก** ยาวถึง 3 เมตร และหนัก 300 กิโลกรัม
กินตะไคร่น้ำและสาหร่าย นบเจษฎาแม่ฮ่องสอนและสาขา
เท่านั้น สถานภาพใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง จากการถูกล่า
และถิ่นอาศัยถูกทำลาย

ปลาจลนารพ... ปลาทะเลที่ใหญ่ที่สุดของไทยและของโลก
ยาวถึง 12.65 เมตร หนัก 21.5 ตัน รูปร่างคล้าย
ตอร์ปิโด มีนิสัยรักสงบ กินแมลงคตตอนและสิ่งมีชีวิต
ตัวเล็ก ๆ นบในอ่าวไทยและอันดามัน มีแนวโน้มน
ใกล้สูญพันธุ์จากการถูกล่า

ปลาชีวแคระสามจุด... ปลาเล็กที่สุดของไทยและเป็น
อันดับสามของโลก ยาวเพียง 1.35 เซนติเมตร
นบโดเจษฎาในน้ำที่ชุ่มน้ำกุดกิง จ.หนองคาย เท่านั้น
มีแนวโน้มนใกล้สูญพันธุ์จากการที่ถิ่นอาศัยถูกทำลาย
และเกิดมลพิษ

ปล.ปลา

10

ตามหา เรื่อง

ปลาเสือตอ... ปลาที่มีราคาแพงที่สุด มีมูลค่าหลายหมื่นบาท เป็นที่นิยมของหมู่ผู้เลี้ยงปลาสวยงาม เคยพบที่แม่น้ำเจานุระยา โขง และบึงบอระเพ็ด จ.นครสวรรค์ ซึ่งได้สูญพันธุ์ไปจากประเทศไทยเพราะถูกจับมาเป็นอาหารและปลาสวยงาม ตลอดจนถึงอาศัยถูกทำลาย

ปลาสีกุน... ปลาของไทยชนิดแรกที่มีการรายงานชนิดและให้ชื่อวิทยาศาสตร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2373 โดยนายบริเวณทะเลอันดามัน จัดเป็นปลาที่หายากในทะเลไทย ตัวอย่างปลาตัวแรกถูกเก็บไว้ที่พิพิธภัณฑ์ซากกรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส

ปลาค้างคาว... ปลาที่มีถิ่นอาศัยที่สูงที่สุด พบในลำธารบนภูเขาสูงกว่า 1,000 เมตร ในไทยพบ 9 ชนิด ถูกคุกคามจากการล่า และถิ่นอาศัยถูกทำลาย (ในรูปเป็นปลาค้างคาว *Oreoglanis siamensis* พบเฉพาะบนดอยอินทนนท์ จ.เชียงใหม่ เนียงแห่งเดียว)

ปลาเรืองแสงใหญ่... หรือ แลนเทิร์น ฟิช ปลาที่อาศัยอยู่ในระดับความลึกมากที่สุดของไทย เท้าที่มีรายงานการสำรวจพบในบริเวณทะเลอันดามัน เมื่อปี พ.ศ.2549 ที่ความลึกมากกว่า 2,000 เมตร

ฟอสซิลปลาที่เก่าแก่ที่สุด... พบที่ภูน้ำจั้น อ.ภูจินารายณ์ จ.กาฬสินธุ์ เป็นปลายุบราณะที่มีชีวิตอยู่ในยุคครีเทเชียสหรือ 150 ล้านปีมาแล้ว (ในรูปเป็นปลาที่มีชื่อว่า เลปิโดเทส นุทซบูตเรอนซิส *Lepidotes buddhabutrensis* ที่มีเกล็ดแข็งเหมือนเกราะปกคลุมตัว)

เปิดโลกของปลาฉานแสดมภ์

การสะสมแสตมป์... กิจกรรมที่ควรสนับสนุนให้เยาวชนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ การสะสมแสตมป์ก็ยิ่งกระตุ้นให้เกิดการค้นคว้าขอมูลเพิ่มเติม เกิดความรอบรู้ ในหลายเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้เกี่ยวกับชนิดของพืชและสัตว์ต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่บนแสตมป์ จะช่วยเปิดโลกทัศน์ให้กว้างไกล นอกเหนือจากความมานะและอดทนในการเก็บรวบรวม ความประณีตละเอียดลออในการดูแลรักษาแสตมป์ ที่จะช่วยฝึกฝนและขัดเกลาตนเอง ๆ ให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต

แสตมป์ปลาไทยชุดที่ 2 ที่จัดพิมพ์ในปี พ.ศ.2511 มีทั้งหมด 8 ดวง ที่น่าสนใจคือ แสตมป์ราคา 1.25 บาท ที่ระบุไว้ว่า "ปลาบู" นั่น แท้จริงแล้วคือ ปลาบูรำโน ปลาชนิดนี้ถูกพบครั้งแรกบริเวณคลองโองอ่าง ดานหลังตลาดนาhurst กรุงเทพฯ เมื่อปี พ.ศ.2477 โดย ดร.ฮิวจ์ เอ็ม. สมิท อธิบดีกรมประมงคนแรกของไทย และได้รับพระราชานุญาตจากสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ 7 ทรงพระราชทานนามปลาวัว "รำโน" ปัจจุบัน ปลาชนิดนี้ได้สูญหายไปจากกรุงเทพฯ เนื่งจากคลองสายต่าง ๆ ที่เป็นแหล่งอาศัยเกิดการเน่าเสีย แต่ยังมีพบเห็นได้บางตามคลองบางแห่งใน อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ ใน จ.นังงา และภูเก็ต

ปลาบูรำโน

ปลา

12

ตามหา.....เรื่อง

ความงดงามของปลาไทยกับสุนทรียภาพทางภาษาของกวีไทย

คำกล่าวที่ว่าคนไทยในสมัยโบราณมีอารมณ์อันสุนทรีย์ เจ้าบทเจ้ากลอน รู้จักหยิบยกและผูกโยงเรื่องราวรอบตัวมาแต่งเป็นบทกลอนได้อย่างไพเราะเหมาะเจาะ กวีไทยที่มีชื่อเสียง อาทิ เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร์ หรือเจ้าฟ้ากุ้ง ในสมัยอยุธยาตอนปลาย (น.ศ.2248-2289) ทรงประพันธ์กานท์เห่เรือ "บทชมปลา" ขณะที่กรุงรัตนโกสินทร์มีกวีเอกอย่างสุนทรภู่ (น.ศ.2329-2398) ผลงานของท่านทั้งสองมีหลายเหตุการณ์ที่ไดกล่าวถึงปลาไทยนานาชนิดไว้อย่างจับใจ บ่งบอกถึงความหลากหลายของพันธุ์ปลาในยุคนั้นได้อย่างดียิ่ง

**"เพียนทอง งามดังทอง
กระแห แหห่างชาย**

**ไม่เหมือนน่องห่มตาดนราย
ดังสายสวาทคลาดจากสม"**

(จากกานท์เห่เรือ : เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร์)

ตะเพียนทอง

กระแห

เกร็ดน่ารู้

● ปลาตะเพียนทองและกระแหนี้ ดูไปแล้วเหมือนจะเป็นฝาแฝดกัน และบางท้องถิ่นมักเรียกชื่อปลาทั้งสองนี้สลับกัน มีเคล็ดลับที่ควรจำไว้ว่า "ลำตัวของปลาตะเพียนทอง-สีทอง แต่ของปลากระแห-สีเงิน" และที่ขอบครีบหางและหลังของกระแหจะมีสีดำมองเห็นชัดเจน

ปล.ปลา

ตามหา เรื่อง

13

"กระโท่ เรียงเคียง กระโท่ ขึ้นโขกทาง
ม้งกรเกี้ยวเลี้ยวลวดคอดม้งกร

ลอยสว่างกระแผลสลอน
ประชุมช่อนแฉงชลขึ้นวนเวียน"
(จากเรื่องพระอภัยมณี : สุนาทรภู่)

ปลากระโท่

หุ่นปลากระโท่

เกร็ดน่ารู้

- ชื่อของปลากระโท่มักจะปรากฏอยู่ในบทกวีหลาย ๆ เรื่องเสมอและมักถูกกล่าวถึงในด้านความแข็งแรง ปราดเปรียว มีนวลกำลังมาก ทั้งนี้เป็นเพราะหน้าตาที่ค่อนข้างจะแปลกไม่เหมือนใครโดยเฉาะอย่างยิ่งหัวที่ใหญ่โตและปากที่กว้าง รวมถึงเกล็ดที่มีขนาดใหญ่ของมัน

เอ๋ยถึงมวมัจจาวัยคลาคล่ำ
ทั้งหลายหลากมากชนิดติดตรึงใจ
ทั้งทวงทาลีลาประทับใจ

ความหลากหลายทางชีวภาพในวันวาน
เรารับรู้เรื่องราวในครั้งก่อน
ล้วนจ้านรจนรณนาชื่อปลาไทย
ทั้งนี้คงเพราะว่าปลาเหล่านั้น
วนทุกฝ่ายร่วมใส่ใจเป็นกังวล

กลางสายน้ำเรเรียงธารนทีใส
บันดลให้บันทักไว้ในบทกวี
ให้ปราชญ์คิดรังสรรค์ถ้อยมาเอื้อทาน
ส่านในน้ำแต่ก่อนกาลอันอุดม
จากบทกลอนวรรณคดีที่กล่าวไว้
เด็กรุ่นใหม่ไม่เข้าใจไม่เคยเจอ
ไกลสูญพันธุ์ไม่เหลือไปทุกหน
ฝากเยาวชนช่วย "รักษา" ปลาไทยเอ๋ย

ฝากไว้ท้ายเล่ม หลังจากที่ได้รับรู้เรื่องราวที่น่าสนใจของปลาไปแล้ว อยากจะให้ช่วยกันดูแลเผ่าหวงแหนปลาและแหล่งธรรมชาติที่สวยงามของเรา ซึ่งสามารถทำได้ง่าย ๆ ดังนี้...

- ช่วยกันดูแลรักษาแหล่งน้ำไม่ให้เสื่อมโทรม เช่น ไม่ทิ้งขยะลงแหล่งน้ำ รวมถึงการปรับเปลี่ยนสถานธรรมชาติของแหล่งน้ำจนทำให้ปลาไม่มีที่อาศัยและวางไข่
- ร่วมกันอนุรักษ์ปลาดักด้วยकरणดักปลาเหล่านี้ในช่วงฤดูที่ปลาวางไข่ และต่อต้านการจับปลาอย่างผิดกฎหมาย เช่น ยาเบื่อ ระเบิด อวนตาถี่ หากพบเห็นผู้ทำผิดกฎหมายให้แจ้งเจ้าหน้าที่ทราบ
- ดูแลเอาใจใส่ปลาสวยงามที่เราเลี้ยงโดยหมั่นถ่ายน้ำที่ความสะอาดตู้ปลาและอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ และควรจะรู้ว่าปลาชนิดไหนบางที่เลี้ยงรวมในตู้เดียวกันได้และไม่ทำร้ายกัน
- ให้ความรัก ความเมตตาแก่ปลาและสัตว์เลี้ยงของเราทุกตัว และหากสัตว์เลี้ยงเจ็บป่วยต้องขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญหรือนำสัตว์ไปพบสัตวแพทย์เพื่อรักษาเพราะในบางครั้งโรคอาจจะแพร่ระบาดมาสู่คนเลี้ยงได้
- หากไม่ต้องการหรือเบื่อที่จะเลี้ยงปลาสวยงามแล้วก็ต้องนำไปมอบให้หน่วยงานประมงใกล้บ้าน หามนำไปปล่อยลงในแหล่งน้ำเด็ดขาดเพราะปลาสวยงามส่วนใหญ่มีจะเป็นปลาต่างถิ่นอาจแย่งอาหารและกินปลานั้นเมืองที่อยู่ตามธรรมชาติให้หมดไปได้
- หากน้อง ๆ มีความสนใจและอยากรู้จักพันธุ์ปลาต่าง ๆ ก็ต้องขอให้คุณพ่อคุณแม่พาไปเที่ยวตามนิทรรศน์ศาสตร์สัตว์น้ำ อาทิ วังปลา ศูนย์ศิลป์ฯ ช้างบางไทร จ.พระนครศรีอยุธยา บึงฉวาก จ.สุพรรณบุรี สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำจืด กรมประมง กรุงเทพฯ นิทรรศน์ศาสตร์สัตว์และสถานเลี้ยงสัตว์น้ำเค็ม ม.บูรณา จ.ชลบุรี สยาม โอเชียนเวิลด์ กรุงเทพฯ เป็นต้น

ขอขอบคุณ

คณะอาจารย์และวิทยากรจากการประชุม

"ความหลากหลายของชนิดพันธุ์ปลาในประเทศไทย"

วันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ.2552 ณ โรงแรมนารายณ์ กรุงเทพฯ

<http://images.google.co.th>, <http://th.wikipedia.org/>

<http://www.fishbase.org/>, <http://www.fisheries.go.th/>

<http://siam-society.org/>

ค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

<http://chm-thai.onep.go.th>

ปล.ปลา

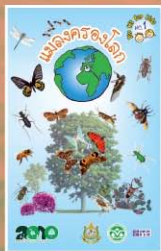
ตามหา.....เรื่อง

15

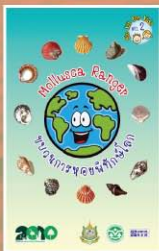

Bio Kit for Kids

เล่ม 1

เล่ม 2

เล่ม 3

เล่ม 4

เล่ม 5

เล่ม 6

เล่ม 7

INTERNATIONAL YEAR
OF FORESTS • 2011

จัดทำโดย

สำนักความหลากหลายทางชีวภาพ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

<http://chm-thai.onep.go.th>

จัดพิมพ์โดย

องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ

www.nsm.or.th

